

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра геоєкології і фізичної географії

Затверджено
на засіданні кафедри геоєкології і фізичної географії
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри І. Круглов

Силабус
навчальної дисципліни

«Питання сталого розвитку в освіті»,

що викладається в межах
ОПП «Середня освіта (Географія)»,
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)

Львів 2023

Назва курсу	Питання сталого розвитку в освіті
Адреса викладання курсу	Вул. Дорошенка 41, 79000 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра геоєкології фізичної географії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта 014.07 Середня освіта (Географія)
Викладач курсу	Маріне Мухтарівна Елбакідзе, к. геогр. н., доцент
Контактна інформація викладачів	Е-пошта: marine.elbakidze@lnu.edu.ua ; Веб-сторінка: https://geography.lnu.edu.ua/employee/elbakidze-marine ; тел.: +38 032 2394 744; вул. Дорошенка, 41, кім. 55
Консультації по курсу відбуваються	Очно: у день проведення занять за попередньою домовленістю в кім. 54. Дистанційно: на корпоративній платформі MS Teams у команді «Питання сталого розвитку в освіті». Запис через електронну пошту або чат команди.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/course/pytannia-staloho-rozvytku-v-osviti . https
Інформація про курс	Навчальний курс «Питання сталого розвитку в освіті» є вибірковою дисципліною з циклу професійної та практичної підготовки зі спеціальності «014.07 Середня освіта (Географія)» магістрів, яка викладається у 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс надає знання щодо сучасних аспектів концепції та практики (невиснажливого) розвитку та вміння навчання цих аспектів в рамках занять з географії у середній школі.
Мета та цілі курсу	<p>Мета курсу – надати знання щодо сучасних аспектів концепції та практики (невиснажливого) розвитку та вміння навчання цих аспектів в рамках занять з географії у середній школі. Його цілі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомити з концепцією сталого розвитку та її еволюцією протягом останніх десятиліть. 2. Ознайомити з Цілями сталого розвитку ООН. 3. Поглиблено розглянути Цілі сталого розвитку ООН, пов'язані з оптимізацією природного довкілля; 4. Розглянути можливості навчання питань сталого розвитку у середній школі. <p>Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни сприяє набуттю магістрантами таких компетентностей:</p> <p>ЗК 1. Здатність застосування знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.</p> <p>ФК 8. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ФК 11. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.</p> <p>ПК 20. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному, інформаційному середовищі за фахом.</p> <p>ПК 21. Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок</p>

	розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових дослідження, провадження інновацій наукової та педагогічної діяльності.
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Millennium Ecosystem Assessment (2005) Ecosystems and human well-being: synthesis, 2 edition. Island Press, Washington, DC (https://www.millenniumassessment.org/documents/document.356.aspx.pdf . Прочитано 30.08.2023) 2. United Nations (No date) Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. A/RES/70/1 (http://sustainabledevelopment.un.org. Прочитано 30.08.2023) 3. UNDP (No date) Sustainable development goals (https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html Прочитано 30.08.2023) 4. Висоцька ОЄ (2011) Освіта для сталого розвитку. Роял Принт, Дніпропетровськ (https://shron1.chtyvo.org.ua/Vysotska_Olha/Osvita_dlia_staloho_rozvytku.pdf Прочитано 30.08.2023) 5. Колодяжна ДС (2019) Впровадження практик сталого розвитку в школі. Вебінар (https://vseosvita.ua/news/stalyi-rozvytok-v-shkoli-tse-netilky-pro-ekolohiiu-4664.html Прочитано 30.08.2023). 6. Круглов І (2020) Трансдисциплінарна геоecологія: монографія. ЛНУ ім І Франка, Львів. (https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Kruhlov_2020_TransdisciplinaryGeoecology.pdf Прочитано 30.08.2023) 7. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (2017) Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 (http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku Прочитано 30.08.2023)
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	24 години аудиторних занять (з них 16 години лекцій та 8 годин практичних і семінарів) та 66 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:</p> <p>знати: зміст концепції сталого розвитку, еволюції її змісту; Цілі сталого розвитку ООН, зокрема ті, що стосуються природного довкілля; можливості навчання питань сталого розвитку у межах програми середньої школи;</p> <p>вміти: просто і зрозуміло викладати питання, пов'язані зі сталим розвитком; адаптувати виклад таких питань до вікових пізнавальних можливостей учнів; застосовувати знання щодо сталого розвитку на уроках географії та у позакласній роботі у середній школі.</p> <p>Вивчення курсу сприяє розвитку таких <i>надпрофесійних навичок (soft skills)</i>: менеджмент часу, уміння працювати в групі для вирішення проблем, уміння навчатися самостійно.</p> <p>У результаті вивчення цього курсу здобувачі набувають таких компетентностей:</p> <p>ЗК 1. Здатність застосування знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.</p> <p>ФК 8. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ФК 11. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів</p>

	<p>ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.</p> <p>ПК 20. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному, інформаційному середовищі за фахом.</p> <p>ПК 21. Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв’язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових дослідження, провадження інновацій наукової та педагогічної діяльності.</p> <p>Курс сприяє досягненню таких програмних результатів навчання:</p> <p>ПРН 4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.</p> <p>ПРН 5. Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.</p> <p>ПРН 9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.</p> <p>ПРН 16. Обирає шляхи розв’язання практичних задач у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позанавчальної роботи, творчо застосовує методи формування ключових і предметних географічних компетентностей здобувачів у закладах освіти різного типу.</p> <p>ПРН 19. Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори.</p> <p>ПРН 20. Демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв’язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.</p>
Ключові слова	Сталий розвиток, Цілі сталого розвитку ООН, середня школа, географія.
Формат курсу	Очний або дистанційний. Передбачає лекції та семінари у синхронному режимі для студентів, зареєстрованих у команді “ Питання сталого розвитку в освіті” на корпоративній платформі Університету MSTeams
Теми	<p>Тиждень 1 Лекція 1.(2 год.). Концепція сталого розвитку, її еволюція. Самостійна робота (5 год.). Концепція сталого розвитку, її еволюція [1, 6].</p> <p>Тиждень 2 Лекція 2. (2 год.). Цілі сталого розвитку ООН. Семінар 1. (2 год.) Концепція сталого розвитку. Самостійна робота (11 год.). Концепція сталого розвитку ООН [2, 3, 7].</p> <p>Тиждень 3 Лекція 3. (2 год.). Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 14. Життя під водою. Самостійна робота (5 год). Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 14. Життя під водою [1, 3, 7].</p> <p>Тиждень 4</p>

	<p>Лекція 4. (2 год.). Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 15. Життя на суходолі.</p> <p>Семінар 2. (2 год.). Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 14. Життя під водою.</p> <p>Самостійна робота (12 год.). Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 15. Життя на суходолі. [1, 3, 7].</p> <p>Тиждень 5</p> <p>Лекція 5. (2 год.). Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 13. Дії щодо клімату; Ціль 6. Чиста вода та санітарні умови.</p> <p>Самостійна робота (5 год.). Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 13. Дії щодо клімату; Ціль 6. Чиста вода та санітарні умови [1, 3, 7].</p> <p>Тиждень 6</p> <p>Лекція 6. (2 год.). Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 11. Сталі міста і громади.</p> <p>Семінар 3. (2 год.). Цілі сталого розвитку ООН 13, 6 та 11.</p> <p>Самостійна робота (11 год.). Цілі сталого розвитку ООН 13, 6 та 11 [1, 3, 7]</p> <p>Тиждень 7</p> <p>Лекція 7. (2 год.) Особливості розкриття питань сталого розвитку у програмах з географії для для 6-9 класів.</p> <p>Самостійна робота (5 год.). Особливості розкриття питань сталого розвитку у програмах з географії для 6-9 класів [4, 5].</p> <p>Тиждень 8</p> <p>Лекція 8. (2 год.). Особливості розкриття питань сталого розвитку у програмах з географії для 10-11 класів.</p> <p>Семінар 4. (2 год.). Особливості розкриття питань сталого розвитку у шкільній програмі.</p> <p>Самостійна робота (12 год.). Особливості розкриття питань сталого розвитку у шкільній програмі [4, 5].</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Студент повинен володіти базовими знаннями з географії та педагогіки. Бажане вміння читати технічні англомовні тексти.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Основними формами навчання є лекційні презентації та семінари, які можуть проводитися у дистанційному режимі на корпоративній платформі Університету MS Teams
Необхідне обладнання	ПК з ОС MS Windows, ПЗ MS Teams, під'єднання до інтернету
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Протягом семестру студент може набрати до 100 балів активною участю у семінарах та відповідями і коментарями під час лекцій. Пасивна присутність на практичних/семінарах оцінюється в 5 балів. Презентація на семінарі оцінюється максимум у 20 балів. Короткі правильні відповіді під час занять оцінюються в 1 (один) бал. Суми балів поточної успішності стандартизуються з огляду на середній бал по групі – 75. Мінімальна кількість балів для заліку – 51.

<p style="text-align: center;">Питання для поточного контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке сталий розвиток 2. Історія еволюції концепції сталого розвитку 3. Якими є Цілі сталого розвитку ООН 4. Які особливості водних екосистем 5. Які особливості суходільних екосистем 6. Що таке сталий менеджмент водних ресурсів 7. Що таке зміна клімату 8. Особливості міжнародної кліматичної політики 9. Особливості вітчизняної кліматичної політики 10. Вплив російської агресії проти України на сталий розвиток 11. Що таке сталі міста 12. Що таке сталі громади 13. Які завдання охорони суходільних екосистем 14. Які завдання охорони водних екосистем 15. Яка роль географічного підходу у досягненні Цілей сталого розвитку 16. У яких розділах програми з географії для учнів 6-9 класів доцільно висвітлювати питання сталого розвитку 17. У яких розділах програми з географії для учнів 10-11 класів доцільно висвітлювати питання сталого розвитку 18. Як психологічно-вікові особливості учнів брати до уваги при навчанні питань сталого розвитку 19. Які позакласні заходи можна реалізовувати для навчання питанням сталого розвитку 20. Які позашкільні заходи можна реалізовувати для навчання питанням сталого розвитку
<p>Опитування</p>	<p>У кінці курсу студенти можуть заповнити стандартну анкету зворотного зв'язку.</p>

Схема курсу

Тижні	Тема	Форма	Ресурси	Завдання (год) денна/заочна	Термін виконання
1	Концепція сталого розвитку, її еволюція	Лекція	Millennium Ecosystem Assessment (2005) Ecosystems and human well-being: synthesis, 2 edition. Island Press, Washington, DC (https://www.millenniumassessment.org/documents/document.356.aspx.pdf . Прочитано 30.08.2023)	2/1	1 тиждень
		Сам. роб.	Круглов І (2020) Трансдисциплінарна геоecологія: монографія. ЛНУ ім І Франка, Львів. (https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Kruhlov_2020_TransdisciplinaryGeoecology.pdf Прочитано 30.08.2023)	5/6	
2	Цілі сталого розвитку ООН	Лекція	United Nations (No date) Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. A/RES/70/1 (http://sustainabledevelopment.un.org . Прочитано 30.08.2023)	2/1	1 тиждень
	Сам. роб.	UNDP (No date) Sustainable development goals (https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html Прочитано 30.08.2023)	11/14		
	Концепція сталого розвитку	Семінар	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (2017) Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 (http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku Прочитано 30.08.2023)	2/1	
3	Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 14. Життя під водою.	Лекція	Millennium Ecosystem Assessment (2005) Ecosystems and human well-being: synthesis, 2 edition. Island Press, Washington, DC (https://www.millenniumassessment.org/documents/document.356.aspx.pdf . Прочитано 30.08.2023)	2/1	1 тиждень
		Сам. роб.	UNDP (No date) Sustainable development goals (https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html Прочитано 30.08.2023)	5/6	
			Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (2017) Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 (http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku		

			Прочитано 30.08.2023)		
4	Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 15. Життя на суходолі	Лекція	Millennium Ecosystem Assessment (2005) Ecosystems and human well-being: synthesis, 2 edition. Island Press, Washington, DC (https://www.millenniumassessment.org/documents/document.356.aspx.pdf . Прочитано 30.08.2023) UNDP (No date) Sustainable development goals (https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html Прочитано 30.08.2023) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (2017) Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 (http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku Прочитано 30.08.2023)	2/1	1 тиждень
	Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 14. Життя під водою	Сам. роб.		12/13	
5	Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 13. Дії щодо клімату; Ціль 6. Чиста вода та санітарні умови	Семінар	Millennium Ecosystem Assessment (2005) Ecosystems and human well-being: synthesis, 2 edition. Island Press, Washington, DC (https://www.millenniumassessment.org/documents/document.356.aspx.pdf . Прочитано 30.08.2023) UNDP (No date) Sustainable development goals (https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html Прочитано 30.08.2023) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (2017) Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 (http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku Прочитано 30.08.2023)	2/1	1 тиждень
		Лекція		Сам. роб.	
6	Довкілляцентричні цілі сталого розвитку ООН: Ціль 11. Сталі міста і громади	Лекція	Millennium Ecosystem Assessment (2005) Ecosystems and human well-being: synthesis, 2 edition. Island Press, Washington, DC (https://www.millenniumassessment.org/documents/document.356.aspx.pdf . Прочитано 30.08.2023) UNDP (No date) Sustainable development goals (https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html Прочитано 30.08.2023) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (2017) Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 (http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku Прочитано 30.08.2023)	2/1	1 тиждень
	Цілі сталого розвитку ООН 13, 6 та 11.	Сам. роб.		11/13	
		Семінар		2/1	

			Прочитано 30.08.2023)		
7	Особливості розкриття питань сталого розвитку у програмах з географії для 6-9 класів	Лекція	Висоцька ОЄ (2011) Освіта для сталого розвитку. Роял Принт, Дніпропетровськ (https://shron1.chtyvo.org.ua/Vysotska_Olha/Osvita_dlia_staloho_rozvytku.pdf) Прочитано 30.08.2023) Колодяжна ДС (2019) Впровадження практик сталого розвитку в школі. Вебінар (https://vseosvita.ua/news/stalyi-rozvytok-v-shkoli-tse-ne-tilky-pro-ekolohiiu-4664.html) Прочитано 30.08.2023)	2/1	1 тиждень
		Сам. роб.		5/6	
8	Особливості розкриття питань сталого розвитку у програмах з географії для 10-11 класів	Лекція	Висоцька ОЄ (2011) Освіта для сталого розвитку. Роял Принт, Дніпропетровськ (https://shron1.chtyvo.org.ua/Vysotska_Olha/Osvita_dlia_staloho_rozvytku.pdf) Прочитано 30.08.2023) Колодяжна ДС (2019) Впровадження практик сталого розвитку в школі. Вебінар (https://vseosvita.ua/news/stalyi-rozvytok-v-shkoli-tse-ne-tilky-pro-ekolohiiu-4664.html) Прочитано 30.08.2023)	2/1	1 тиждень
		Сам. роб.		12/14	
	Особливості розкриття питань сталого розвитку у шкільній програмі.	Семінар	2/1		